

Onderwerp Herijken afwegingskader reserve groei	
Nummer	2021/532230
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	PG
Auteur	Haker, P. / Spaans, N.
Telefoonnummer	023-5113431
Email	phaker@haarlem.nl
Kernboodschap	De reserve groei is ingesteld om het voorzieningenniveau in de stad in lijn te brengen met de groei van het aantal inwoners. De groei van de algemene uitkering vanwege het groeiend aantal inwoners wordt daarom jaarlijks toegevoegd aan de reserve groei. Vanuit deze reserve worden vervolgens voorzieningen bekostigd om het voorzieningenniveau mee te laten groeien. Ook in de Programmabegroting 2022-2026 worden toekomstige investeringslasten in groei ten laste gebracht van de reserve zoals de extra investeringen in een bereikbare stad. In de reserve zitten nu ook incidentele middelen die in de periode 2022- 2024 ook ingezet kunnen worden voor incidentele zaken. Hiervoor ontbreekt nog een helder afwegingskader. In dit besluit wordt een afwegingskader voorgelegd.
Behandelaanbeveling voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Bestuursrapportage 2017 (2017/407763) (paragraaf 2.9, blz. 54)
Besluit College d.d. 12 oktober 2021	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. In te stemmen met het voorstel aanpassen afwegingskader reserve groei. De reserve groei is bedoeld voor: a) de structurele kapitaallasten voor noodzakelijke uitbreiding van het voorzieningenniveau als gevolg van groei van de Haarlemse bevolking. b) de structurele beheerlasten van het nieuwe en vernieuwde (herinrichting) areaal. c) incidentele bestedingsvoorstellen voldoen aan de volgende voorwaarden: - deze dragen actief bij aan het realiseren van voorzieningen t.b.v. groei en/of het verkrijgen van cofinanciering voor investeringen groei - deze zijn incidenteel en betreffen dus geen structurele verplichtingen zoals vaste formatie. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Een groeiende stad leidt ook tot extra gemeentelijke inkomsten, maar met een groeiende stad groeit ook de behoefte aan extra voorzieningen. Met die gedachte is de reserve groei bij de Bestuursrapportage 2017 ingesteld. Bij het instellen van de reserve groei is het volgende doel meegegeven: het reserveren van middelen voor noodzakelijke uitbreiding van het voorzieningenniveau als gevolg van groei van de Haarlemse bevolking, zoals investeringen in infrastructuur en de openbare ruimte.

Bovengemiddelde groei van het aantal inwoners leidt jaarlijks tot een nieuwe reeks hogere rijksuitkering welke via de zogeheten stelpost groei apart wordt gehouden. Het jaarlijkse bestedingsresultaat van de stelpost groei wordt afgerekend met de reserve groei.

Hoewel hier duidelijk over gemeentelijke investeringen wordt gesproken kunnen deze investeringen niet uit een reserve worden betaald; dergelijke investeringen worden in principe geactiveerd in het Investeringsprogramma. De afgelopen jaren is de reserve daarom meerdere malen ingezet om andere zaken te bekostigen die randvoorwaardelijk zijn voor groei, zoals de inzet van extra ambtelijke capaciteit om groei programma's uit te voeren.

Zo zat in de Kadernota 2022 een voorstel voor de inzet van zonemanagement. Bij de behandeling van de Kadernota hebben verschillende fracties echter aangegeven dat een dergelijke besteding zich slecht verhoudt tot het oorspronkelijke doel van de reserve. Het voorstel uit de Kadernota 2022 is daarop heroverwogen en wordt in de Programmabegroting 2022 ten laste van de reguliere begroting gebracht. De stelpost groei wordt ingezet voor kapitaallasten als gevolg van de voorgestelde extra investeringen.

Zoals hiervoor geschetst verhoudt het huidige kader van de reserve zich niet goed tot de noodzaak van uitgaven die bijdragen aan de hoogwaardige groei van Haarlem. In dit raadsvoorstel wordt het bestedingskader en de werkwijze van de reserve groei specifiek geduid, zodat begrotingsvoorstellen ten laste van deze reserve beter afgewogen kunnen worden. Het kader wordt hier uitdrukkelijk niet mee verruimd maar nader gedefinieerd: complexe binnenstedelijke ontwikkelingen en de toename van het aantal inwoners vraagt om investeringsruimte om de groei op te vangen of in te kunnen spelen op onvoorziene ontwikkelingen die bijvoorbeeld voort komen uit participatietrajecten of onderzoeken samenhangende met de groei. Kortom het gaat uitsluitend om kwaliteitsverbeteringen of impulsen die uitsluitend en aantoonbaar te maken hebben met de groei van de stad.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. In te stemmen met het voorstel aanpassen afwegingskader reserve groei. De reserve groei is bedoeld voor:
 - a) de structurele kapitaallasten voor noodzakelijke uitbreiding van het voorzieningenniveau als gevolg van groei van de Haarlemse bevolking.
 - b) de structurele beheerlasten van het nieuwe en vernieuwde (herinrichting) areaal.
 - c) incidentele bestedingsvoorstellen voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - deze dragen actief bij aan het realiseren van voorzieningen t.b.v. groei en/of het verkrijgen van cofinanciering voor investeringen groei
 - deze zijn incidenteel en betreffen dus geen structurele verplichtingen zoals vaste formatie.

3. Beoogd resultaat

Het adequaat inzetten van de reserve groei ten behoeve van realisatie van extra voorzieningen om deze groei van Haarlem te accommoderen.

4. Argumenten

1. Aangepaste bestedingskader sluit beter aan op de structurele middelen en incidentele reserve

In de meerjarenbegroting wordt inzichtelijk gemaakt welke investeringen er noodzakelijk zijn om de groei van het aantal inwoners te accommoderen en wat de aangepaste beheerkosten van het groeiende areaal zijn. De structurele effecten van de hierdoor toenemende kapitaallasten en onderhoudslasten worden in de meerjarenbegroting gekoppeld aan de toenemende groei van de algemene uitkering (baten). Als het groeitempo trager is dan verwacht zijn de bijbehorende lasten en baten ook lager, is het groeitempo hoger dan verwacht dan is dat omgekeerd.

In de meerjarenbegroting wordt dit inzichtelijk in de structurele voeding van en het beslag op de reserve groei. Hiermee kan de raad sturing geven aan de groei en de hiermee samenhangende effecten.

2. Aangepaste bestedingskader sluit beter aan op de incidentele reserve

Aan het eind van een begrotingsjaar wordt op basis van de gerealiseerde groei de gerealiseerde voeding en onttrekking bepaald. Voor het positieve verschil kan in de kadernota op basis van de vastgestelde jaarrekening (stand reserve per 31 december) incidentele bestedingsvoorstellen worden gedaan. Deze incidentele bestedingsvoorstellen voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De voorstellen dragen actief bij aan het realiseren van voorzieningen ten behoeve van de groei van Haarlem en/of het verkrijgen van cofinanciering voor investeringen groei;
- De voorstellen zijn incidenteel, dus geen structurele verplichtingen zoals vaste formatie.

3. Aangepaste bestedingskader leidt tot twee incidentele voorstellen

In lijn met dit bestedingskader worden bij de Nota versterkers Duurzaam doen (2021/0916) de volgende twee incidentele voorstellen gedaan:

- Belangenbehartiging, lobby en subsidieverwerving (€ 280.000 in 2022 en 2023): voorstel extra incidentele inzet te plegen om de kansrijkheid van externe subsidieverwerving voor grote investeringen (zoals mobiliteit en de energietransitie) te vergroten.
- Erfgoeddeal (€ 315.000 in 2022): cofinanciering voor een erfgoeddeal met het Rijk om te onderzoeken hoe (in de toekomst) leegstaande kerken kunnen worden ingezet voor (her) huisvesting van andere gewenste maatschappelijke voorzieningen zoals huisartsenpraktijken of gezondheidscentra.

4. Ontwikkeling reserve groei

Op basis van voornoemde besluiten en bestedingskader ontstaat het volgende beeld:

		B2021	B2022	B2023	B2024	B2025	B2026
stand reserve Groei per 1-1	i	1.251	579	1.651	3.034	4.190	4.642
structurele dotatie reserve PB 2022	s	-814	1.378	1.375	868	313	313
<i>besluiten Bestuursrapportage 2021 Programmabegroting 2022</i>							
Zonemanagement niet meer t.l.v. groei	s	143	288	288	288	288	288
Kapitaallasten Investerings groei	s					-150	-600
<i>besluit Nota versnellers Duurzaam doen</i>							
Belangenbehartiging, lobby en subsidieverwerving	i		-280	-280			
Erfgoeddeal	i		-315				
stand reserve Groei per 31-12		Kenmerk: 2021/532239	1.651	3.034	4.190	4.642	4.645

5. Risico's en kanttelingen

1. *Groei van de algemene uitkering dekt niet alle structurele lasten van de voorzieningen*

Als de groei van de algemene uitkering niet langer de structurele lasten van de investeringen afdekt dan komen deze extra kapitaallasten ten laste van de algemene middelen.

2. *Groei van het aantal inwoners kan achterblijven bij de verwachting*

De structurele dotatie in de reserve gaat uit van een groei naar 166.260 inwoners. Op peildatum 22 september 2021 is het inwoneraantal 163.569. Wanneer de groei stagneert op dit niveau in 2022 en verder, dan daalt de structurele toevoeging aan de reserve vanaf 2022 met € 0,6 mln. Bij een stagnerende groei van het aantal inwoners, zijn investeringen in toekomstige voorzieningen zoals scholen ook niet noodzakelijk en dalen de structurele lasten mee. Op basis van het woningbouwprogramma is een dergelijk scenario echter niet te verwachten.

Als de groei hoger wordt dan 166.260, neemt ook de structurele dotatie toe. Met onze ambitie om 10.000 woningen te bouwen is op de langere termijn een groei met minimaal 20.000 inwoners voorzien. Toekomstige groei van inwoners en toekomstige groei van voorzieningen is om die reden reëel. Voorzichtigheidshalve worden de opbrengsten uit de algemene uitkering stabiel geraamd en kan het college in aankomende begrotingen op basis van meer actuele verwachting de structurele opbrengsten en kosten van groei matchen.

Als er in de tussenliggende jaren niet meer aan incidentele voorstellen wordt begroot dan er in de reserve zit, dan is er sprake van een behoedzame financiële strategie die de risico's beheerst. Begin 2022 verwachten wij dat er € 0,6 mln. in de reserve zit en wordt er ook € 0,6 mln. aan onttrokken. Bij de Voortgangsrapportage 2022 wordt op basis van de Jaarrekening 2021 de definitieve balans voor 2022 opgemaakt en kan waar nodig worden bijgestuurd. Een negatieve reserve is namelijk niet mogelijk.

3. *Het maatstavenmodel algemene uitkering wordt herzien*

Op dit moment is een herziening van het verdeelmodel van het Gemeentefonds in volle gang, dit model wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Het nieuwe model heeft minder maatstaven en de bedragen per maatstaf zullen daarmee ook veranderen. Er zijn onder andere een aantal maatstaven over inwoners en huishoudens (maatstaven die Haarlem nu hanteert voor het bepalen van de middelen voor de Reserve Groei) die verdwijnen en/of worden samengevoegd. Uiterlijk in de meicirculaire 2022 wordt duidelijk welke maatstaven en bijbehorende bedragen er in 2023 precies van kracht worden. Op dat moment zal bepaald worden welke maatstaven en op welke manier gehanteerd moeten worden voor dotaties aan de Reserve Groei, de raad wordt hierover te zijner tijd geïnformeerd.

6. Uitvoering

De correctie op het bestedingsvoorstel zonemanagement en de nieuwe bestedingsvoorstellen conform het gespecificeerde kader zijn opgenomen in de Bestuursrapportage 2021 respectievelijk de Programmabegroting 2022.

7. Bijlagen

- Reserve Groei